

SEMINARSKA NALOGA V OKVIRU IZOBRAŽEVANJA
"VARUH GORSKE NARAVE"

ČRPALNA HIDROELEKTRARNA KOZJAK IN VISOKONAPETOSTNA 2X400 kV
DALJNOVODNA POVEZAVA DO MEDNARODNEGA DALJNOVODA MARIBOR-
KAINACHTAL

Avtorica: Andreja Savič
Mentorica: Marjeta Krešič Svetel

Maribor, 20.8.2024

VSEBINA

Uvod	3
Predstavitev projekta Črpalne hidroelektrarne (ČHE) Kozjak na Dravi	3
Zgodovina projekta	4
Vplivi ČHE na okolje	5
Nasprotovanje javnosti	8
Kaj si želimo ohraniti? Ekološko pomembno območje: Kobansko	8
Intervju: Moj dom Kozjak – Kobansko	10
NAMESTO ZAKLJUČKA	14
VIRI	17

UVOD

Predstavitev projekta Črpalne hidroelektrarne (ČHE) Kozjak na Dravi

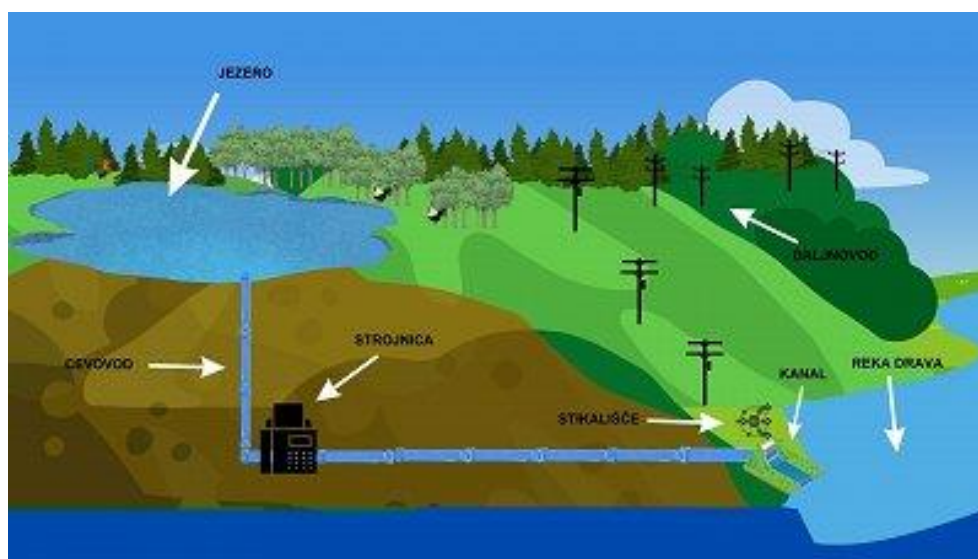
Vir: <https://www.dem.si/sl/prioritetni-strateski-projekti/2023110608461528/projekt-crpalne-hidroelektrarne-che-kozjak-na-dravi/>

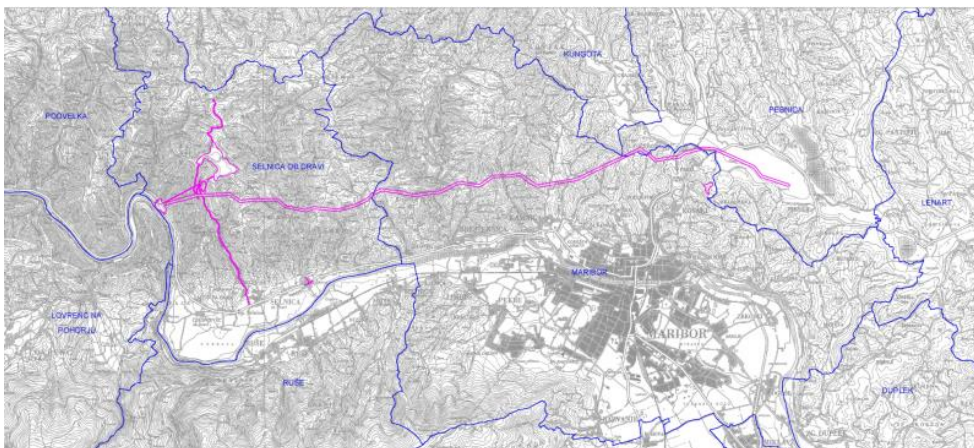
»Črpalna hidroelektrarna je vrsta hranilnika električne energije. Gre za konfiguracijo, sestavljeno iz dveh vodnih bazenov na različnih nadmorskih višinah, ki omogoča proizvodnjo električne energije, ko teče voda iz višje v nižje ležeč bazen čez turbino (praznjenje). Hkrati je ČHE tudi porabnik električne energije, ko črpa vodo iz nižje v višje ležeč bazen (polnjenje). ČHE deluje podobno kot baterija, saj lahko shranjuje energijo in jo sprosti, ko je to potrebno. V režimu viškov deluje ČHE kot črpalka, v režimu pomanjkanja pa kot hidroelektrarna. Črpalne hidroelektrarne so **neto porabnice električne energije**, vendar omogočajo hranjenje električne energije.

Vezano na projekt izgradnje ČHE je predvidena izgradnja visokonapetostnega 2 x 400 kV daljnovoda do obstoječega mednarodnega daljnovoda Maribor – Kainachtal. Z državnim prostorskim načrtovanjem je bila 2011 za postavitve in delovanje ČHE določenih **280 hektarjev površin**. Za več kot polovico teh površin se predvideva izkrčitev gozda!

- **Območje zgornjega akumulacijskega bazena in trajne deponije obsega** – približno 58 hektarjev;
- **Območje spodnjega platoja s vtočno-iztočnim objektom** – približno 9 hektarjev;
- **Območje omilitvenih ukrepov** – približno 5 hektarjev;
- **Območje trase daljnovodne povezave** – približno 180 hektarjev;
- **Območje odvodnega tunela** – približno 4 hektarje.

Preostalih 24 hektarjev predstavljajo dostopne ceste in območje križišča predvidenega za rekonstrukcijo v Spodnji Selnici.«

Slika 1: Črpalna hidroelektrarna in trasa daljnovoda (vir <https://www.dem.si/sl/prioritetni-strateski-projekti/2023110608461528/projekt-crpalne-hidroelektrarne-che-kozjak-na-dravi/>)

ZGODOVINA PROJEKTA

Dravske elektrarne so javnosti leta 2005 predstavile »idejni načrt« o postavitvi črpalne hidroelektrarne (ČHE) na Kozjaku. Elektrarna naj bi ponoči črpala vodo iz Drave v jezero, ki bi ga naredili na Kolarjevem vrhu, podnevi pa bi jo spuščali čez turbino in proizvajali nekoliko manj, a zato dražje elektrike. V elektrodistribucijsko omrežje bi naj jo priklopili po eni od variant: južni – obstoječi daljnovodni trasi ali severni – na novo speljani po Kozjaku. Po vrednotenju obeh variant, ki jo je izvedla družba URBIS d.o.o., so kot ustrežnejšo izbrali severno varianto. Razgrnitev plana je vzpodbudila ostro nasprotovanje javnosti. Lastniki parcel, po katerih naj bi potekal daljnovod, so se združili v Civilno iniciativo in na Evropsko komisijo naslovili pritožbo nad neupoštevanjem Arhuške konvencije, ki narekuje sodelovanje javnosti v postopkih umeščanja tovrstnih objektov v okolje. O problematičnosti in neustreznosti vrednotenja obeh variant je v svoji seminarski nalogi v sklopu usposabljanja za varuha narave 2008 pisala Špela Recer. Njena seminarska naloga se zaključuje: » Na podlagi seminarske naloge je Planinsko društvo Maribor Matica podalo pripombe na javno razgrnitev državnega prostorskega načrta ČHE na Dravi in daljnovodno povezavo do RTP Maribor. Zaradi številnih pripomb zainteresiranih javnosti je postopek sprejemanja državnega prostorskega načrta ustavljen, izvedene bodo dodatne preverbe umeščanja posega v prostor.«

Kljub vsemu pa so postopki tekli dalje in 2011 so v Državnem zboru Republike Slovenije sprejeli Državni prostorski načrt, v katerem so ČHE Kozjak s pripadajočim severnim daljnovodom sprejeli kot razvojni načrt države. Nasprotovanje javnosti pa se je nadaljevalo, še pomembnejši faktor pa je bil ekonomski. Naredili so preverbo ekonomske upravičenosti in investicija se je izkazala za polom. Razlika med ceno energije ponoči in podnevi, na kateri je temeljila prvotna ekonomska bilanca, ni več opravičevala investicije. Projekt se je ustavil, a le do lanskega leta, ko je Slovenija dobila ostra opozorila EU o nezadostnem izvajanju naložb v obnovljive vire energije in energijsko učinkovitost. In kaj lepšega, kot potegniti iz omare že izdelan projekt z že sprejeto prostorsko umestitvijo. Sandi Ritlop, vodja projekta ČHE Kozjak, je za Maribor 24.si izjavil: »Prednost Kozjaka pa je, da je že sprejet državni prostorski načrt, ker po današnjih izkušnjah takšen postopek do sprejetja uredbe traja optimistično pet, na

koncu pa deset let.« Stari projekt so torej preimenovali v »hranilnik sončne energije« - ker ponoči po novem ni poceni viškov, ampak so dragi manki energije, podnevi pa je je po novem preveč, hkrati pa je ni preveč, zato je treba postaviti še mnogo sončnih elektrarn, no potem pa je bo preveč in se bo ČHE Kozjak izplačal. Nekoč.

Vso uničenje narave, ki ga prinaša ČHE Kozjak pa ne bo prineslo niti kilovata dodatne energije. Samo podražilo bo iz drugih virov pridobljeno energijo. Pametne tovarne, ki bodo v prihodnosti regulirale privzem energije iz omrežja glede na trenutne cene pa bodo iz investicije naredile zraven ekološke še ekonomsko katastrofo!

VPLIVI ČHE NA OKOLJE

Na Kolarjevem vrhu naj bi posekali **58 ha gozdov**. Asfaltirali bi dno bazena in ga obdali z nasipom in ograjo, ki bi onemogočala dostop.

Gradnja in delovanje hidroelektrarn vpliva na kakovost vode, zmanjšanje rečnih samočistilnih sposobnosti, nivo talne vode, biodiverziteto, življenjsko okolje vodnih organizmov, erozijo prsti in sedimentacijo v vodotoku (Botelho in sod., 2017; Plut, 2014).

714 m nad Selnico bi bilo v polnem akumulacijskem bazenu **3 milijone kubikov vode**. V Selnici, Bresternici in Kamnici bi namestili alarme, ki bi opozarjali ob morebitni popustitvi jezua.

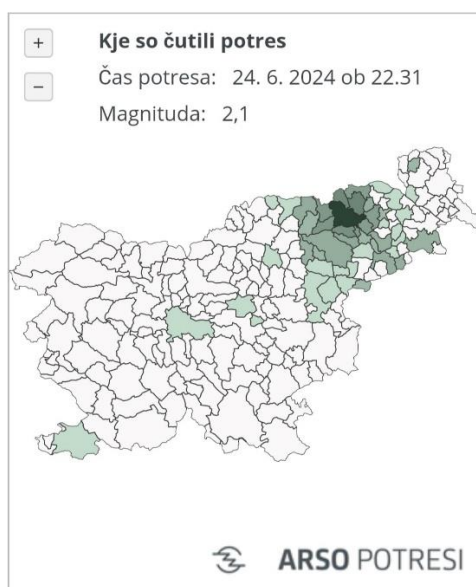
Področje je na potresnem območju. Iz poročila Agencije Republike Slovenije za okolje o potresih v Sloveniji v juniju 2024 lahko preberemo: Največ odziva (1942 izpolnjenih vprašalnikov o potresu) smo na ARSO prejeli za potres, ki se je zgodil **24. junija 2024** ob 20.31 po UTC (22.31 po lokalnem času) **z žariščem na območju Maribora**. Največja preliminarno ocenjena intenziteta potresa je bila IV EMS-98. Opazovalci so v izpolnjenih vprašalnikih najbolj omenjali pok ali močno bobnenje, ki mu je sledilo nihanje tal.

Slika 2: Poročilo o potresu. Vir: <https://potresi.arso.gov.si/obvestila-o-potresih/>

Kje so čutili potres

(odziv po občinah)

☐ Relativni prikaz (glede na število prebivalcev občine * 10 000)

Prejetih je bilo 1754 odzivov prebivalcev.

V primeru porušitve jezua, bi bil pod vodo tudi Lent.

Okolici Kolarjevega vrha grozi upad podtalne vode v studencih zaradi akumulacijskega bazena na 20 ha zdaj gozda.

Slika 3: Gozdovi Kozjaka

Nadaljnjih **200 ha gozdov bi padlo za daljnovod**, dovozne poti, deponije ipd. Delujoči daljnovod bi v gozdu predstavljal smrtonosno past za ptice, izkrčena vegetacija pa omogočala razrast tujerodnih invazivk ter »avtocestni« koridor za divje svinje.

Daljnovod neusmiljeno seka naselja in domačije, katerih usoda je rušenje, družine pa bi izselili! Stanovalci, oddaljeni 40 m stran od vodnikov, naj bi ostali in so zaskrbljeni zaradi škodljivega vpliva daljnovoda na zdravje ljudi in živali. Dolgotrajna izpostavljenost električnemu in magnetnemu polju povečuje verjetnost za nastanek rakastih obolenj. Slabo vpliva na počutje. Moti srčne spodbujevalnike.

Slika 4: Mirna dolina: Rošpoh del – Vinarje, ki naj bi jo presekala daljnovid

Planinci, kolesarji, pohodniki..., ki radi obiskujemo kozjaške hribe in griče, da se zatečemo v zdravo in mirno okolje, si ne želimo pohodov pod sevalnimi objekti. Ljudje si na Kozjaških gričih naberejo zdravilne rastline, ki jim izboljšujejo zdravje vsaj dvakrat: ko jih nabirajo in ko jih uporabljajo. Enako velja za gozdne darove: borovnice, brusnice, gobe, kostanje...

Ti hribi so cilj prvih planinskih pohodov naših najmlajših. Urban, Tojzlov in Žavcarjev vrh, Sv. Duh na Ostrem vrhu. To so priljubljeni pohodniški cilji ter tudi kraji, na katerih stojijo Centri za šolske obšolske dejavnosti, kjer šolo v naravi preživljajo naši otroci. Ne želimo si, da bi orientacijski pohodi potekali pod daljnovidmi!

Na teh travnikih najdejo bogato floro študentje biologije Fakultete za naravoslovje in matematiko, ki vsako leto preživijo na Lucijinem bregu svoja prve ure določevanja rastlin v naravi, kasneje pa se marsikateri vrača tja, ko pripravlja herbarij. V gozdnih potokih se učijo izlova in določanja vodnih organizmov.

Na Kozjaku so obeležja padlim partizanom med drugo svetovno vojno. Spomeniki pogumnim domačinom, ki se niso pustili pregnati okupatorju.

Kozjaški hribi so plazovom zelo izpostavljeni. Zato ima gozd na njih tudi izredno varovalno funkcijo in ščiti infrastrukturo (hiše, ceste). Vse to načrtovani posegi ogrožajo.

Gozd na Kozjaku je gospodarski gozd. Zaradi umnega upravljanja naših prednikov je to kvaliteten ekosistem, v katerem najdejo svoja zatočišča organizmi, ki smo jih izrinili iz naših naselij, za delovanje ekosistema pa so nujno potrebni. Tu so ogrožene živali, rastline, glive, katere bi Dravske elektrarne uničile v imenu »Zelenega prehoda«!

Z načrtovano traso so popolnoma zanemarili načela umeščanja tovrstnih objektov v prostor. Ta načela predvidevajo izogibanje izpostavljenim reliefnim oblikam, prilagajanje trase naravnim sedlom, upoštevanje pogleda s cest, naselij, razgledišč ipd. **V največji možni meri naj bi se daljnovod izogibal strnjenim gozdnim površinam...**

Načrt je za nekaj let obstal, zdaj pa se znova dviga iz pepela, gotovo na krilih obetov Evropskih nepovratnih sredstev. Sicer se ekonomsko verjetno tako nikoli ne bi mogel povrniti.

NASPROTOVANJE JAVNOSTI

Zainteresirana javnost se organizira v Civilno iniciativo Kozjak-Dragučova. Naš cilj je s problematiko seznaniti čim več ljudi, da se nam pridružijo, da skupaj ustavimo ta nesmiselni in iz toliko vidikov škodljivi projekt. Zeleni prehod, ki predvideva poseko 130 ha gozdov? Za neto izgubo energije! Sekanje gozda za zmanjšanje emisij CO₂!

Kaj si želimo ohraniti? Ekološko pomembno območje: Kobansko

Iz Naravovarstvenega atlasa – EPO:

»Kratka oznaka:

Del alpskega hribovja v skrajno vzhodnem delu slovenskega alpskega sveta. Razprostira se severno od reke Drave od doline Bistrice pri Muti na zahodu do Žavcarjevega vrha na vzhodu. Značilna je prevladujoča silikatna geološka podlaga z dvema manjšima območjema osamelega krasa, ki pomembno prispevata k ekološkemu pomenu in vrstni pestrosti celotnega območja.

Opis:

Razen Pohorja in Strojne je Kobansko edino silikatno hribovje v Sloveniji. Prevladujeta gozd in gozdnata krajina. Med prostranimi gozdnimi površinami prevladujejo združbe bukve in pravega kostanja (Castaneo sativae – Fagetum), navadne smreke in vijugave mastnice (Avenello fleksuose – Picetum), bukve in belkaste bekice (Luzulo albide – Fagetum), bele jelke in okroglostne lakote (Galio rotundifolii – Abietetum albae) ter jelke in trokrpega mahu (Bazzanio trilobatae – Abietetum albae). V dolinah ob potokih se uveljavljajo listavci kot so gorski javor, gorski brest in veliki jesen ter več vrst iz rodov jelša, vrba in topol. Poleg teh so naravovarstveno pomembne enote še na višjih nadmorskih višinah sekundarna travišča tipa vrstno bogati nardetum z arniko, Kochovim sviščem in drugimi značilnimi cvetnicami. Travišča so pomembna tudi za ohranjanje vitalnih populacij metuljev, predvsem ogroženih travniškega in gozdnega postavneža ter močvirskega cekinčka. V manjši meri so zastopana tudi mokrotna travišča in močvirja s šotnimi mahovi, kjer uspeva tudi okroglostna rosika. Na barju pri Odomovem jezeru je življenjski prostor petih ogroženih vrst kačjih pastirjev: loška zverca, barjanska deva, črni kamenjak, rumeni kamenjak in veliki studenčar. V potokih se pojavlja rak koščak. Gozdna območja so pomembni habitat ogroženih ptic,

predvsem divjega petelina in gozdnega jereba. Območja osamelega krasa so habitat kalcidofilne favne in flore, v jamah pa živi tudi netopir mali podkovnjak in številne druge vrste nevretenčarjev.«

V svoji seminarski nalogi sem izdelala vprašalnik, s pomočjo katerega želim raziskati in javnosti predstaviti področje, predvideno za postavitev daljnovoda, kot ekološko in etnološko zanimivo.

Moj prvi intervjuvanec je bil moj brat Aljaž Savič.

Nadaljnji intervjuji bodo objavljeni na spletni strani <https://za-kozjak.si/> in FB profilu https://www.facebook.com/profile.php?id=61557002978659&locale=sl_SI.

Slika 5: Logotip civilne iniciative Kozjak-Dragučova

INTERVJU: MOJ DOM KOZJAK – KOBANSKO

Kako se je imenuje vaša domačija? (Kako se ji je reklo nekoč, kako danes?)

Danes se imenuje: Vinogradništvo Savič. Kako se je imenovala prej, ne vem.

Slika 6: Vinogradniška kmetija Savič

Katera generacija po vrsti ste na tem posestvu?

Pripadam četrti generaciji naše družine, odkar je posestvo leta 1927 kupil moj praded, ki se je sem zaradi fašističnih pritiskov priselil iz Vipavske doline.

S katerimi dejavnostmi so se preživljali tukaj nekoč in s čim se ukvarjate danes?

Nekoč je bila kmetija mešana. Imeli smo krave, konje, prašiče, perutnino. Moj oče pa jo je preusmeril v vinogradništvo. Danes pridelujem vino in se ga trudim v čim večji meri prodati na domačem vinotoču.

Ali poznate kakšne stare navade, kako so ljudje spremljali sezone – opazovali naravo, prilagajali setve...?

Teta moje babice je vsako leto beležila datum, ko so vzcveteli zvončki pod hišo, pa potem marelice, breskve. Prebirali so pratike in upoštevali dneve za cvet, plod...

Ali poznate kakšne stare izreke v zvezi z vremenom?

Nekaj sem jih slišal. Na primer: »Tašno vreme, kot je za Medarda, ostane cel mesec.« pa »Vsakega gosta, tri dana dosta.«, aja, ta ni o vremenu. *Smeh.*

Katere živali so včasih cenili/ katerih so se bali?

Cenili so zlasti udomačene živali, ki so jim dajale hrano, volno, jim pomagale pri delu na polju itd., bali pa so se divjih zveri in škodljivcev. Kač se moja mama še danes boji. Prav zaman ji dopovedujem, da lovijo voluharje. *Smeh.*

Katere zdravilne / strupene divje rastline/gobe so poznali? Kako so jih uporabljali?

Šentjanževko (taužent rožo) so nastavljali na olje in jo uporabljali za zaščito kože pred soncem. Moja mama nabira kamilice in jih uporablja za spiranje ran. Dela tudi mazilo iz ognjiča. Goji meto in meliso za čaj za želodčne težave. Nabira tudi rman, plodove šipka, bezeg, divji kostanj. Sam sem si nasadil glog, ko sem imel težave s srcem.

Kaj vam pomeni vaše posestvo?

Omogoča mi prijetno preživljanje delovnega in prostega časa. Poskusil sem delati v hali za strojem. Pa to ni zame. Preveč sem že cepljen z delom na prostem. S tem, da si sam svoj šef. (Saj tega ne bo ata bral?) *Smeh.*

Slika 7: Vinograd jeseni

Kaj vam pomeni delo zunaj/ v naravi (poljedelstvo, sadjarstvo, lov, nabiralništvo)?

Prvobitni stik z naravo, ki je v današnjem svetu že skoraj izumrl ali pa se je omejil le na hobistično dejavnost nekaj kratkih uric na teden, je zelo pomemben del vseh nas, ki smo odraščali na podeželju in bili celodnevno v stiku z naravo. Zjutraj nas prebudi ptičje petje, čez dan med delom opazujemo gozd. Glede na letni čas se spreminja delo, ki ga opravljamo. Pozimi je dela manj, poleti več. Delo v naravi je osvobajajoče.

Koliko časa že veste za načrte za postavitev daljnovoda čez Kozjak?

Približno 15 let.

Kako bi postavitev daljnovoda vplivala na vaše življenje?

Zmanjšala bi se kakovost mojega bivanja in dela v domačem okolju.

Ali vas skrbijo škodljivi učinki elektromagnetnega sevanja? Kaj vas v zvezi s tem skrbi?

Možnost obolenja za rakom. Moj dedek je kadil in dobil raka. Moja babica je dobila raka na slinavki. Njuna izguba me je kot otroka zelo prizadela. Sam se zelo trudim, da živim zdravo. Rad hodim v hribe. Ne bi si želel, da bi se moral izogibati delu zunaj iz strahu pred sevanjem.

Ali vas skrbi, da bo vaša lastnina s postavitvijo daljnovoda izgubila na vrednosti?

Da. Ukvarjam se s turizmom. Mariborčani radi zahajajo k nam. Iz Maribora lahko prideš do nas v pol ure po asfaltu, po makedamu, po travniku ali po gozdu. Kaj ti paše. Peš, s kolesom ali z avtom. Bolje taksi. *Smeh.* Radi posedijo zunaj na svežem zraku. Ne vem kdo bi prišel posedat pod daljnovod oz. v njegovo bližino.

Ali menite, da vaše skrbi slabo vplivajo na vaše počutje in zdravje?

Da. Zelo se vznemirim, ko preberem, da nameravajo po vseh teh letih in vsem našem nasprotovanju spet postavljati ta daljnovod. In to v našo lepo naravo. Prijateljem bi kar hišo podrli. A ne bomo jim pustili. Naših gruntov ne bomo prodali za par fičenkov.

Ali menite, da vaša občina/ krajevna skupnost primerno skrbi za vaše interese?

Da. Upam, da nas bodo slišali in podprli. Zaenkrat pravijo, da ja...

Ali menite, da gre pri projektu za skupno dobro in ste se za primerno odškodnino pripravljeni odreči svoji lastnini, ali ste mnenja, da gre za premoženjske koristi peščice, od katere državljani ne bomo imeli koristi oz. bomo imeli le stroške in uničeno naravo?

Menim, da bo korist imela le manjšina, ostali pa bomo oškodovani.

Kaj na Kozjaku je tisto, kar ga dela vaš dom ter menite, da je dragoceno in vredno našega truda in prizadevanj, da ohranimo?

Lepa narava, ki omogoča varno bivanje in brezskrbne obiske rekreativcev.

Ali menite, da Slovenci s svojo deželo ravnamo kot dobri gospodarji?

Večinoma da, z redkimi izjemami, ki niso okoljsko ozaveščeni.

Ali bi želeli za konec še kaj dodati?

Upam, da bo zmagala volja večine in bodo koristi narave prevladale pred željami kapitala.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Spremembe tehnologij proizvodnje in rabe energije, ki smo jim priča, pospešujejo gospodarsko rast. Ker je ta termin postal v očeh ljudi problematičen, ker ga povezujemo z razslojevanje družbe, brezбриžno eksploatacijo narave, kopičenjem odpadkov, so ga preimenovali v »zeleni prehod«. Okoljske probleme, ki jih spremembe tehnologije pridobivanja energije prinašajo, pa bomo gladko zanemarili. To je trenutna doktrina in plan, ki se imenuje »Evropski zeleni dogovor«. Slovenija ni suverena država, ampak je podrejena skupni politiki, ki jo za nas sprejmejo na ravni Evropske unije in smo jo zavezani sprejeti in izvajati. Zavezani smo spreminjati proizvodnjo električne energije in če tega ne bomo izvajali, nas čakajo sankcije. Nekoč smo bili ponosni na razsežnosti gozdov, ki krasijo našo deželo, danes so nam v napoto, ker odžirajo prostor vetrnicam in daljnovodom. Razpršena gradnja pomeni, da načrtovani objekti povsod nekoga motijo.

V publikaciji: Ekološki odtis Slovenije; Analiza, projekcije, scenariji za izbrane ukrepe do leta 2030 lahko preberemo:

»Organizacija Global Footprint Network (GFN) izračunava ekološki odtis za več kot 200 držav, regij in tudi za cel svet. Tudi za Slovenijo.«

»Izračuni ekološkega odtisa in dneva ekološkega dolga za Slovenijo kažejo, da je tudi za našo državo, podobno kot za večino drugih evropskih držav, značilno doseganje blaginje s preveliko rabo surovin in ekosistemskih storitev Zemlje. Človeštvo trenutno porabi 60 % več kot je mogoče obnoviti – ali toliko, kot če bi živeli na 1,6 planeta. V Sloveniji pa porabimo toliko, kot bi živeli na treh planetih. Zato tudi vire, ki so nam na voljo, porabimo že bistveno prej kot večina preostalega sveta: v letu 2020 smo svetovni dan ekološkega dolga obeležili 22. avgusta, v Sloveniji pa 26. aprila.«

»Slovenija je s sprejemom Strategije razvoja Slovenije do leta 2030 (sprejeto na Vladi RS decembra 2017) vključila ekološki odtis med vodilne kazalce za spremljanje stanja rabe naravnih virov s ciljem njegovega znižanja za **20 odstotkov do leta 2030** (od 4,7 gha/osebo v letu 2013 do 3,8 gha/osebo v letu 2030). Cilj zmanjšanja ekološkega odtisa je vključen tudi v Resolucijo o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20–30). »

»V primerjavi z EU ima Slovenija največjo lesno zalogo v EU, kar 345,8 m³/ha¹ (2015). Tako ugodno stanje gozdov je rezultat več dejavnikov, kot so relief ozemlja, zgodovina in način upravljanja, lastniška struktura gozdov, tehnika gozdarjenja in trg gozdnih proizvodov.« - kar sicer ugodno vpliva na ekološki odtis, saj je gozd velik hranilnik vezanega CO₂.

»Sloveniji je njena močna in celostna zelena kultura pomagala ohraniti celovitost in preprečiti degradacijo naravnih sistemov v državi. Vendar pa je čezmerno povpraševanje Slovencev po biokapaciteti država zadovoljevala z njenim uvozom iz tujih trgovinskih partneric in s čezmerno rabo svetovnih dobrin, **zlasti prek uvoza fosilnih goriv**, ki povzročajo izpuste CO₂ v ozračje.«

Povedano drugače: Organizacija Global Footprint Network (GFN) ugotavlja, da je Slovenija ohranila svojo biosfero na račun uvoza dobrin, zdaj pa mora zato plačati davek na uničevanje Svetovne biosfere. In Slovenija se je odločila, da bosta nekaj tega davka plačala Maribor in Selnica v obliki uničenja več kot **250 ha gozda**, postavitvev hranilnika električne energije ter pripadajočega daljnovoda po sredi gozdnatega Kozjaka. Hkrati bomo zadostili težnjam Bruslja po energetski neodvisnosti. Iz Evropske malhe naj bi za ta nesmisel dobili dosti denarja. Krajani in narava pa bi bili kot tolikokrat do sedaj: kolateralna škoda.

Projekt Črpalne hidroelektrarne Kozjak je tisti, ki me je pripeljal na pot »varstva gorske narave«. Zavedam se, da so človekova poseganja v okolje neizbežna. Ne bi pa smela biti nepremišljena, netehtna, brez dialoga strokovnjakov in konsenza javnosti. Daljnovodi so grobi posegi v okolje, kakršnih ne bi smeli sprejemati »na horuk« in na način: najprej naredimo škodo, potem pa bomo že popravljali in sprejemali »izravnalne ukrepe«. Na predstavitvi ČHE spomladi v Selnici se je pojavilo vprašanje: kaj bo z nasipom, če bo potres. Odgovor Dravskih elektrarn je bil: »To ni potresno območje.« Od takrat smo potres letos čutili že dvakrat. Par gnezdilnic za sove tudi ne bo nadomestilo vseh ptic, ki jih bo ubil električni udar. Namesto daljnovoda, se lahko položi kabel in to na trasah, kjer so že daljnovodi in so ta območja že tako degradirana. Nobene potrebe ni po odpiranju novih problematičnih koridorjev, dokler ne izkoristimo starih.

Slika 8: Civilna iniciativa v akciji

VIRI

Uradni list RS, št. 80/10 in 106/10 - popr. U R E D B A o državnem prostorskem načrtu za črpalno hidroelektrarno na Dravi in daljnovodno povezavo ČHE-RTP Maribor

Recer, Š.: Usposabljanje za varuha narave, Seminarska naloga: Prevera izbora variante daljnovodne trase po Kozjaku, PZS, Maribor, 2008

Konvencija o varstvu Alp; <https://www.gov.si/teme/alpska-konvencija/>

Ocena vplivov na okolje za DPN ČHE Kozjak in daljnovodno povezavo od ČHE Kozjak do SM 23 (Maribor - Kainachtal), VGB, Maribor, 2007

Odločba MOPa, da se PZS dodeli status društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave

Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju, Ur. l. RS, št.: 70/1996, 41/2004

Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči, Ur. l. RS, št.: 114/2003, 130/2004

Uradni list Republike Slovenije Št. 5 / 26. 1. 2018 / Stran 775: Ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov

Aljoša Petek in ostali, Štoparski vodnik po varstvu okolja, PIC, 2023

Letno poročilo 2022, Soške elektrarne Nova Gorica d. o. o., 2023

Plut, D., 2014. Sonaravni razvoj Slovenije – priložnosti in pasti. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo

Botelho, A., Ferreira, P., Lima, F., Pinto, L. M. C., Sousa, S., 2017. Assessment of the environmental impacts associated with hydropower. Renewable and Sustainable Energy reviews. URL:<https://www-sciencedirectcom.nukweb.nuk.unilj.si/science/article/pii/S1364032116310462> (citirano 5. 3. 2020)

Koncut, V., 2020. Vpliv črpalne hidroelektrarne Avče na okolje, Zaključna seminarska naloga, Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo

Lin, D. in ostali, Ekološki odtis Slovenije; Analiza, projekcije, scenariji za izbrane ukrepe do leta 2030, Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor - Agencija RS za okolje

DEM, Projekt Črpalne hidroelektrarne (ČHE) Kozjak na Dravi - URL: <https://www.dem.si/sl/prioritetni-strateski-projekti/2023110608461528/projekt-crpalne-hidroelektrarne-che-kozjak-na-dravi/>

IUCN 2003 (Harmon D. (ur), Putney A. (ur.) (2003) The Full Value of Parks: From Economics to the Intangible. Lanham, Rowman & Littlefield.

ARSO spletna stran <https://potresi.arso.gov.si/obvestila-o-potresih/>

<https://www.naravovarstveni-atlas.si/web/profile.aspx?id=EPO@ZRSVNJ>, Produkcija:
LUZ, d.d. ZRSVN, 2021